

Deborah Jowitz
– Foto Murray
Ralph

“Ja, Arlene Croce heeft het in dat verband over *After-images* (titel van een bundel kritieken). Wat overblijft na een voorstelling zijn sporen op het netvlies en in het visuele en auditieve geheugen van de toeschouwer. *The Dance in Mind* duidt op gelijkaardige manier – maar minder poëtisch – aan dat ik het niet zal (kan) hebben over de dans zelf, maar enkel over de herinnering aan de dans. Het gaat om een persoonlijke verwerking van de feiten. Toch is het ook geen droom; wat ik schrijf is waar, is reëel in mijn geest aanwezig. Het is er mij niet om begonnen een fantastisch verhaal te vertellen over wat ik gezien heb. Ik laat mijn gedachten ordenen wat ik in werkelijkheid zag, wat ik er mij van herinner.”

Welke zijn jouw criteria om een dansvoorstelling te beoordelen? Andere voorstellingen? Een waardenschaal?

“Je gaat onvermijdelijk vergelijken, maar eigenlijk dient de evaluatie te gebeuren op basis van de voorstelling. Ik denk heel wat na over dans, maar primair is toch het effect dat het werk op me heeft, of ik er van hou. Ik ben als elke andere toeschouwer. Ik kan voor mezelf geen regeltjes opmaken van wat goede dans is en me nadien afvragen: heeft het kenmerken a, b en c? Ja? O, dan moet het wel in orde zijn. Zo werkt het niet. Van zodra ik zo’n lijst zou opstellen, zou ik ergens op een voorstelling stoten waarvan ik hield en die niet aan de voorschriften

beantwoordde. Misschien heb ik wel persoonlijke definities over wat dans is, wat goed is... maar ze veranderen voortdurend.”

Hecht je veel belang aan de historische functie van danskritiek?

“Jazeker. Dans is zo efemeer. Als je iets meer te weten wil komen over de dans in de periode 1870 – 90, dan ben je aangewezen op danskritieken. Soms ben ik heel erg dankbaar als ik op basis van de kritieken een beeld kan vormen van de concepten en bewegingen in de laat-negentiende eeuwse dans. Maar wanneer ik alleen te weten kom of de criticus het goed vond of niet en niets meer over de voorstelling, dan erger ik me dood. Ik meen dat ik een historische taak heb, dat ik me moet inzetten om duidelijk te beschrijven.”

Er gebeurt niets uitzinnigs

“Dit is geen periode van extreem radicalisme. Er is geen breekpunt. Niemand zegt: ‘Alles wat jullie gedaan hebben is verkeerd, ik begin opnieuw.’ Het is een periode van uitwerking en verdieping. Men pingelt af op concepten die dateren uit de jaren zestig en zeventig. Dansers zijn op zoek naar nieuwe benaderingen van narrativiteit, emotionaliteit,... Maar er gebeurt niets uitzinnigs, men speelt op veilig.

Het valt me op dat ook integere kunstenaars willen dat hun werk het publiek aanspreekt. Vijftien jaar geleden had je kunstenaars die vonden: ‘Dit moet ik doen; of ze ’t nu leuk vinden of niet, ik verander er niets aan.’ Het geldt niet voor iedereen, maar ik voel nu toch die tendens om te capituleren voor het publiek.”

Is het geen puur twintigste eeuwse visie om te denken dat kunst zich via radicale veranderingen ontwikkelt?

“De moderne dans heeft zich in elk geval steeds door radicalisme ontwikkeld. Van Isidora Duncan over Martha Graham, waren er steeds periodes waarin artiesten de vigerende danspraktijk in vraag stelden. Meestal heet het dan dat ze de dans in overeenstemming willen brengen met de natuur, of met de actualiteit en zetten ze zich op een drastische manier af van hun voorgangers. Ballet functioneert niet op die manier, niet zo radicaal. Daar worden veranderingen geleidelijk geassimileerd.”

Zie je een verschil tussen Amerikaanse en Europese dans?

“De Amerikaanse dans alleen al is zo gediversifieerd en van de Europese dans heb ik niet erg veel gezien. Mijn vergelijking zal dus wel oppervlakkig zijn; maar in Europa lijkt me de interesse voor rollenspel, voor menselijk drama erg groot, misschien door Pina Bausch? De dansers vertrekken nauwelijks van dans- of bewegingsimpulsen, zij zijn veel meer geïnteresseerd in uitbeelding, karakters, emotie... Het was interessant voor mij om Steve Paxton bezig te zien met de dansers van Katie Duck. Wat zij doet komt niet uit de beweging voort, de idee is eerst. Voor Steve primeert altijd de fysieke materialiteit, de manier waarop hij denkt te moeten bewegen als antwoord op een gegeven situatie. Het zijn allemaal dansers, maar de relevantie en de betekenis van de beweging is verschillend voor hen.”

Een impressie van Klapstuk...?

“Eigenlijk zijn er heel weinig festivals exclusief gewijd aan experimentele dans. Er is Graz, ‘The London Dance Umbrella’, Balder (Colorado),...

Ik vind het fijn dat er zoveel mensen komen kijken, zo nieuwsgierig, zo geduldig wachtend,... Ze vinden het niet erg als de computer het laat afweten of als de voorstelling een half uur langer duurt. Er is honger om iets te zien, interesse in discussie. Het publiek is over het algemeen positief ingesteld. Ze hebben ook heel brede definities van wat goed is, weinig strikte voorschriften.”

Je zegt niets over de voorstellingen. Geen verrassingen?

“Nee. Ik weet niet wat me zou kunnen verrassen. Nee. Ik kreeg de kans om mensen te zien die ik nog nooit eerder gezien had: Katie Duck, Mark Tomkins,... enkele werken van de Groep Emile Dubois die mij onbekend waren...”

Mark Deputter en Geert Opsomer